

Nader onderzoek marters te Limmen

Opdrachtgever: Ontwikkelingsbedrijf de Limmer Strandwal CV
Rijksweg 162B
1906 BM Limmen

Projectnummer: 191649

Versienummer: 1.0

Plaats, datum: Velserbroek, 25 mei 2020

Auteur: Ing. G. Kalkman

Paraaf:

Controleur: N. van Wijngaarden, MSc.

Paraaf:

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel	3
2 Wettelijk kader	4
2.1 Gebiedsbescherming	4
2.2 Soortbescherming	4
3 Bureaustudie	5
3.1 Gebiedsbescherming	5
3.2 Soortbescherming	7
4 Onderzoek marterachtigen	11
4.1 Introductie	11
4.2 Oorzaken van achteruitgang	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.3 Veldwerk	11
4.3.1 Onderzoeksmethode	11
4.4 Resultaten veldbezoek	13
4.5 Relevante foto's veldwerk	15
5 Conclusie en advies	24
5.1 Algemene conclusies	24
5.2 Conclusie per soortgroep	24
5.3 Zorgplicht	24
5.4 Conclusie nader onderzoek	24

1 Inleiding

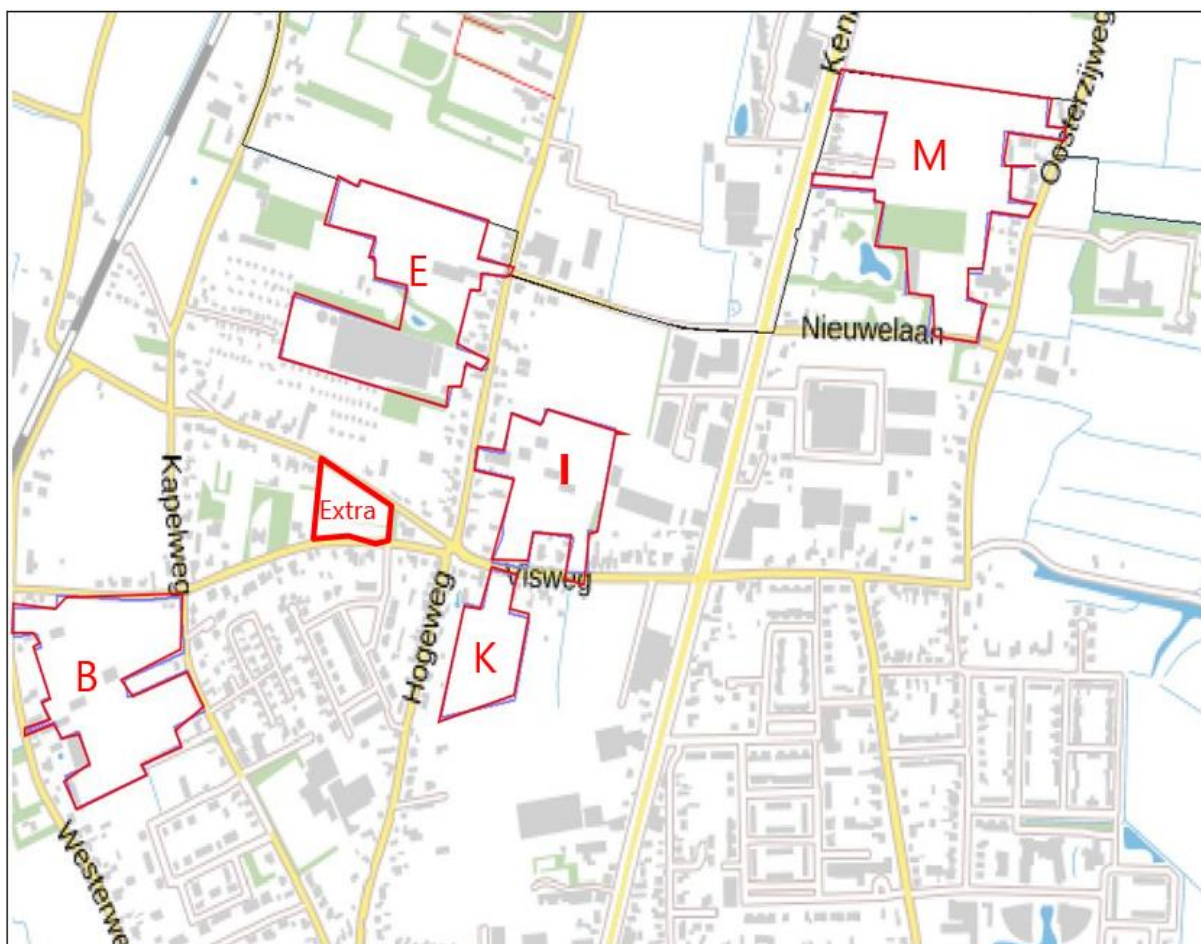
1.1 Aanleiding en doel

Ten behoeve van de realisatie van te bouwen woningen op een vijftal locaties te Limmen is een inventarisatie van aanwezige en (mogelijk) aanwezige flora en fauna. In dit kader is, in opdracht van Ontwikkelingsbedrijf de Limmer Strandwal CV, een quickscan flora- en faunaonderzoek uitgevoerd.

In de quickscan rapportage en de nader onderzoeksrapportages naar het voorkomen van vleermuizen zijn ingegaan op het wettelijk kader, de gebiedsbescherming, soortenbescherming, het veldonderzoek (nader onderzoek marters) en de conclusies en resultaten in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling.

Daarbij kwam naar voren dat nader onderzoek naar marterachtigen noodzakelijk is.
De projectlocaties zijn in figuur 1 weergegeven.

figuur 1: projectlocaties

2 Wettelijk kader

2.1 Gebiedsbescherming

Gebieden met bijzondere natuurwaarden zijn in Nederland wettelijk en/of planologisch beschermd. Hierbij gaat het om gebieden die bescherming genieten op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb), internationale bescherming via Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en andere in bestemmingsplannen aangeduide gebieden.

2.2 Soortbescherming

Bescherming van flora en fauna is geregeld in de Wet natuurbescherming (2017). Voor het plangebied betreft het de volgende soortgroepen:

- Broedvogels (artikelen 3.1 tot en met 3.4 Wnb.): kunnen zich potentieel in het hele gebied vestigen;
- Dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn, waaronder de groep van vleermuizen (art. 3.5-3.9);
- Nationaal beschermde dier- en plantensoorten vermeld op de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11): 145 soorten, waaronder bijna alle andere zoogdieren, inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal bedreigde vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten.

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming gelden verbodsbepalingen. Deze verbodsbepalingen stellen dat deze beschermde soorten niet gedood, gevangen, verontrust, geplukt of verzameld mogen worden. Bovendien mag de directe leefomgeving van deze beschermde soorten niet vernietigd, beschadigd of verstoord worden. Wanneer overtreding van een verbodsbepaling onvermijdelijk is, moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Het kan zijn dat de provincie bepaalde soorten in haar provincie een vrijstelling heeft geven van deze verbodsbepalingen.

Naast de beschermde soorten geldt er een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11 Wnb).

3 Bureaustudie

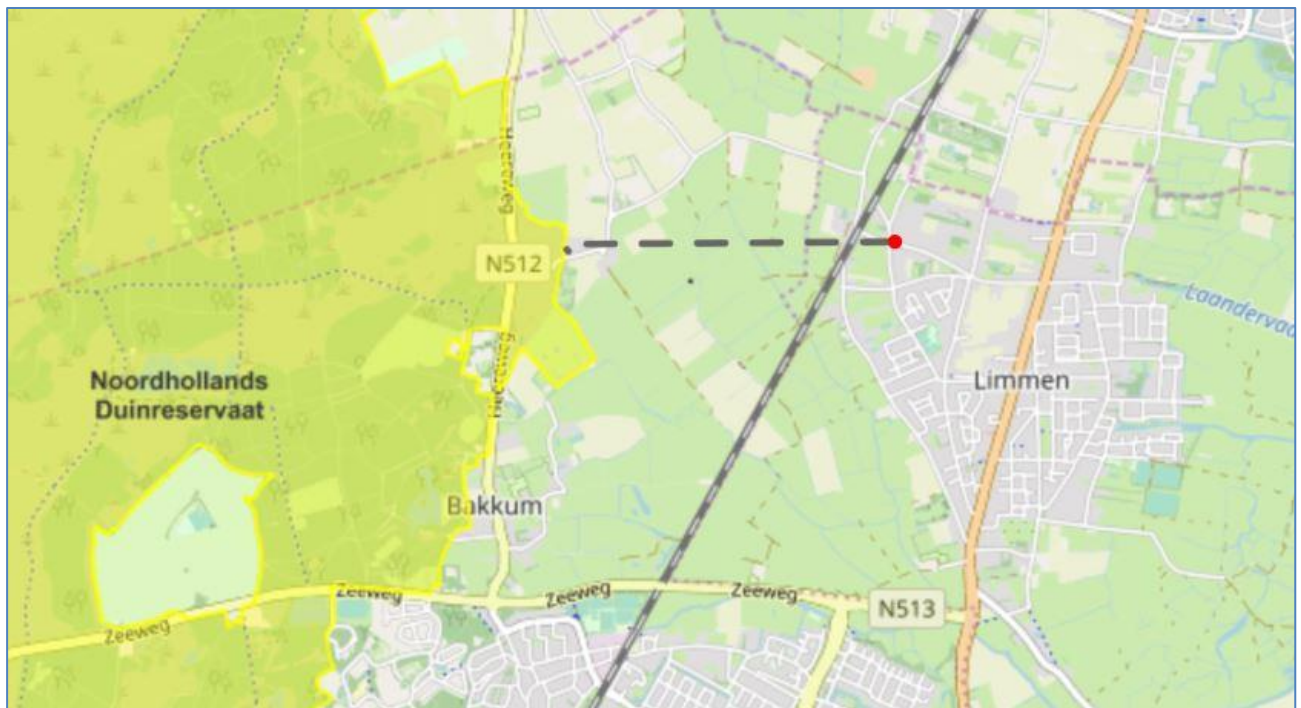
Door middel van een bureaustudie in onderstaand paragrafen wordt het plan en de locatie getoetst aan de eventueel in de omgeving aanwezige beschermde gebieden en soorten.

3.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn wegens de aanwezigheid van bepaalde zeldzame en kwetsbare soorten en habitat-typen (de zogenoemde kwalificerende waarden). De bescherming ervan is geregeld in de Wet natuurbescherming. Overheden dienen de kwaliteit van deze gebieden te waarborgen, waarbij deze aangewezen waarden centraal staan. Deze kwaliteit is mede afhankelijk van de omgeving. Invloeden buiten het gebied kunnen een negatief effect hebben op de natuurwaarden binnen het gebied. Zo kunnen ontwikkelingen op korte afstand kwalificerende soorten in het Natura 2000-gebieden verstoren of verontrusten (externe werking van de bescherming).

figuur 2: ligging projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied, projectlocatie in rood.

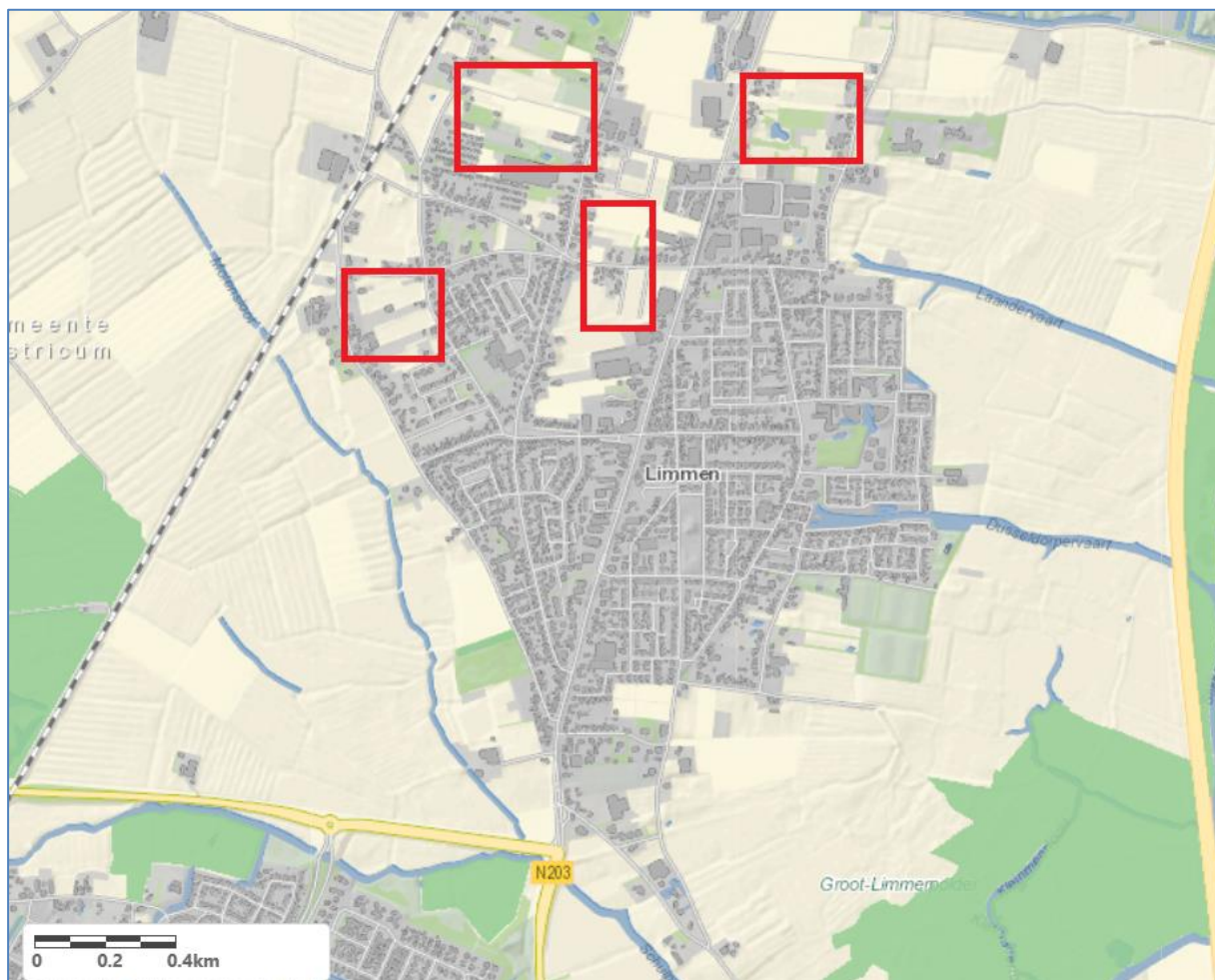
Analyse en conclusie

Het projectgebied ligt op 1,6 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Door de kenmerken van het projectgebied, de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van het tussenliggende gebied zijn geen negatieve effecten aan de orde als gevolg van de toekomstige inrichting van het projectgebied op het Natura 2000-gebied en de instandhoudingsdoelen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN is een aaneengesloten of met elkaar in verbinding staand stelsel van belangrijke Nederlandse natuurgebieden. Het NNN is veel groter dan de voorgestelde Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden. In de Structuurvisie is het NNN op provinciaal niveau uitgewerkt. Het NNN omvat kerngebieden (natuurreservaten), natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

figuur 3: ligging projectgebied ten opzichte het Natuurnetwerk Nederland, projectlocatie in rood

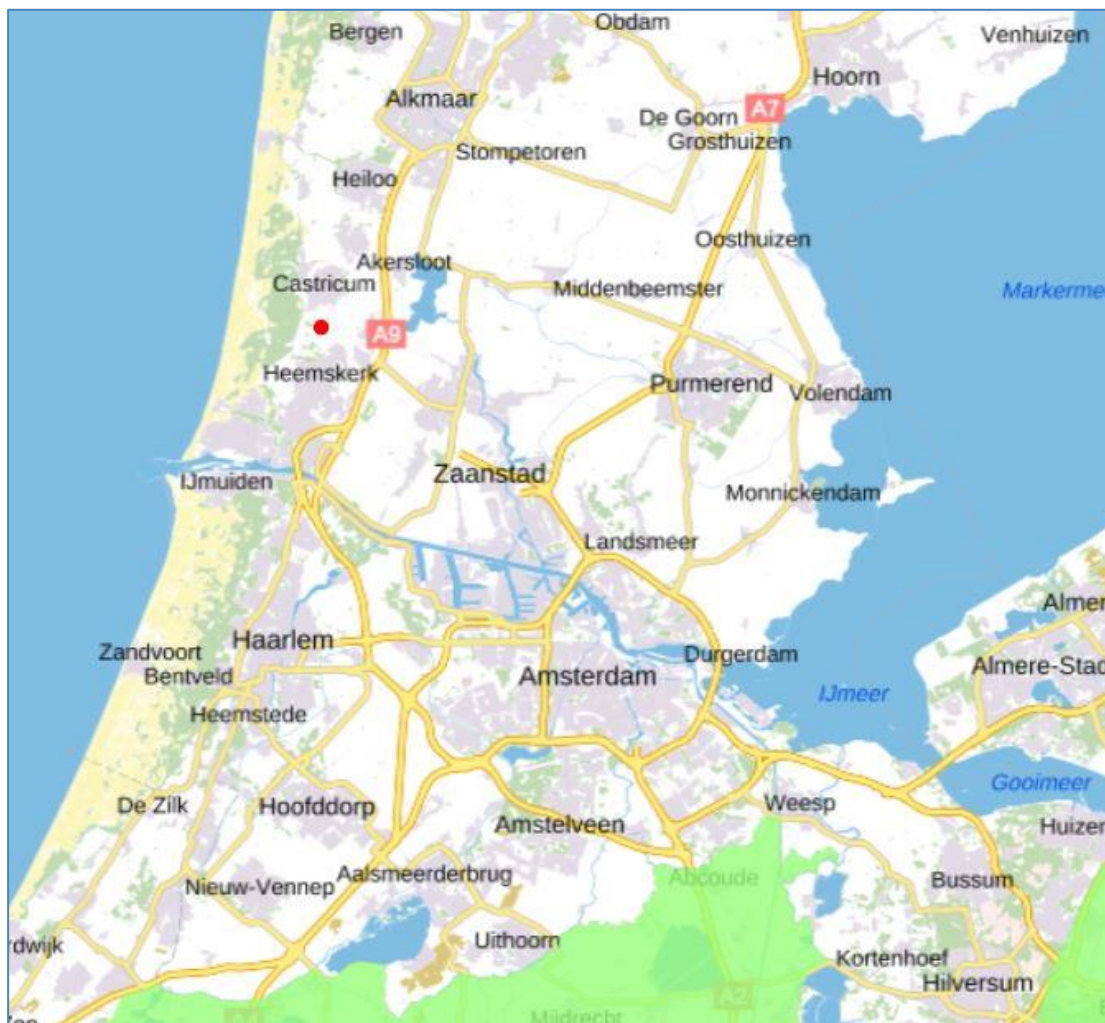
Analyse en conclusie

Het projectgebied ligt op 750 meter van het dichtbij zijnde NNN gebied. Gezien de afstand en de aard van het tussenliggend gebied (stedelijk) tot het NNN zijn op gebiedsniveau geen nadelige effecten te verwachten.

Nationale Landschappen

Nationale Landschappen zijn gebieden met internationale zeldzame en nationaal kenmerkende kwaliteiten op landschappelijk, cultuurhistorisch en natuurlijk gebied. Deze kwaliteiten moeten worden behouden, duurzaam worden beheerd en worden versterkt. Er is ruimte voor ten hoogste de natuurlijke bevolkingsgroei. De provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid van de Nationale Landschappen.

figuur 4: ligging projectgebied ten opzichte van het Nationaal Landschap, projectlocatie in het rood

Analyse en conclusie

Het projectgebied ligt niet in de nabijheid van een Nationaal Landschap. Gezien de afstand tot het Nationaal Landschap zijn op gebiedsniveau geen nadelige effecten te verwachten.

Conclusie gebiedsbescherming

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie naar de gebiedsbescherming, blijkt dat er geen negatieve effecten zijn te verwachten op de genoemde beschermde gebieden. Naar onderzoek op dit onderdeel is niet noodzakelijk.

3.2 Soortbescherming

De werkzaamheden van het initiatief kunnen leiden tot verstoring van alle aanwezige flora en fauna. De zorgplicht uit de Wet natuurbescherming geldt voor alle voorkomende soorten. Dit betekent dat bij de werkzaamheden, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, zorg wordt gedragen voor een zo min mogelijke verstoring of aantasting van de aanwezige flora en fauna. Om te bepalen of er beschermende flora- fauna aanwezig is, is een bureaustudie en een beperkt veldonderzoek uitgevoerd.

Voorgaand onderzoek - Bureaustudie

Behoudens het oriënterend veldonderzoek is tevens gebruikgemaakt van beschikbare gegevens van derden. Voor het onderzoek zijn gegevens geraadpleegd die niet ouder zijn dan vijf jaar.

www.waarneming.nl

Voor de bureaustudie is gebruikgemaakt van de site www.waarneming.nl. Het projectgebied bevindt zich volgens de website www.waarneming.nl in het gebied Limmen. Er zijn waarnemingen gemeld van zeer zeldzame tot algemeen voorkomende soort(en). De zeer zeldzame soorten waargenomen in dit gebied zijn de: Meenatortel - *Streptopelia orientalis* meena en Oosterse Tortel - *Streptopelia orientalis*.

Algemeen voorkomende beschermde soorten die waargenomen zijn in het gebied staan in de onderstaande tabellen, gesorteerd per soortgroep.

tabel 1: beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb

tabel 2: beschermde vleermuizen waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Habitatrichtlijn
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i> ssp. <i>serotinus</i>	Habitatrichtlijn
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i> ssp. <i>noctula</i>	Habitatrichtlijn

tabel 3: beschermde amfibieën waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Bruine kikker	<i>Mesotriton alpestris</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Bijlage, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Habitatrichtlijn

tabel 4: beschermde reptielen waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Geen beschermde reptielen waargenomen	-	-

tabel 5: beschermde insecten waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Geen beschermde insecten waargenomen	-	-

tabel 6: beschermde vissen waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Geen beschermde vissen waargenomen	-	-

tabel 7: beschermde overige diersoorten waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Geen beschermde overige diersoorten waargenomen	-	-

tabel 8: beschermde planten waargenomen binnen het gebied op waarneming.nl

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming op basis van:
Geen beschermde planten waargenomen	-	-

In de onderstaande tabel staan de waargenomen vogels met jaarrond beschermde nesten binnen het gebied op waarneming.nl.

tabel 9: waargenomen vogels met jaarrond beschermde nesten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Jaarrond beschermde nesten
Boomvalk	Falco subbuteo	In alle provincies
Buizerd	Buteo Buteo	In alle provincies
Gierzwaluw	Apus Apus	In alle provincies
Grote Gele Kwikstaart	Motacilla cinerea	In alle provincies
Havik	Accipiter gentili	In alle provincies
Huisemus	Passer domesticus	In alle provincies
Kerkuil	Tyto alba	In alle provincies
Ooievaar	Ciconia ciconia	In alle provincies
Ransuil	Asio otus	In alle provincies
Sperwer	Accipiter nisus	in alle provincies

In de onderstaande tabel staan de waargenomen soorten op waarneming.nl die zijn vrijgesteld door de provincie.

tabel 10: vrijgestelde soorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	vrijgesteld?
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	Vrijgesteld in alle provincies
Egel	Erinaceus europeus	Vrijgesteld in alle provincies
Haas	Lepus europeus	Vrijgesteld in alle provincies
Bruine kikker	Mesotriton alpestris	Vrijgesteld in alle provincies
Gewone pad	Bufo bufo	Vrijgesteld in alle provincies
Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris	Vrijgesteld in alle provincies

Waarneming.nl werkt samen met meerdere instanties, PGOs, vogelwerkgroepen, et cetera, in het streven naar een centraal loket voor natuurwaarnemingen in Nederland.

Met behulp van beschikbare verspreidingsatlassen (zoogdieren, reptielen en amfibieën, libellen en broedvogels) is nagegaan in hoeverre diverse beschermde soorten ook daadwerkelijk verwacht kunnen worden in de omgeving van het betreffende projectgebied.

Conclusie soortbescherming

Op basis van de bureaustudie wordt er een diversiteit aan algemeen voorkomende soorten verwacht, aandachtssoorten vanuit de bureaustudie zijn: de rugstreeppad, bunzing, vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten en broedvogels.

4 Onderzoek marterachtigen

4.1 Introductie

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De wezel, de hermelijn en de bunzing zijn nu beter beschermd dan voorheen. Het is verboden om deze dieren te doden, te verwonden en hun vaste rust- of voortplantingsplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (art. 3.10).

De provincie Noord-Holland heeft besloten om voor deze marterachtigen geen vrijstelling van de verbodsbepalingen te verlenen.

Verspreiding

Kleine marters komen in heel Noord-Holland verspreid voor. Het minst worden ze waargenomen in de Kop van Noord-Holland en West-Friesland. Op Texel wordt alleen de hermelijn waargenomen.

Achteruitgang van de grotere roofdieren als de otter, das en de vos nemen de laatste jaren weer in aantal toe. Dat geldt niet voor de wezel, hermelijn en de bunzing zo blijkt uit onderzoek. Er zijn sterke aanwijzingen dat de soorten in aantal achteruitgaan.

Als de soorten niet actiever worden beschermd bestaat de kans dat ze in Noord-Holland uitsterven. Onderzoek te Limmen, zoals in dit onderzoek kan het wel, of niet, aantonen van de aanwezigheid van marterachtigen.

4.2 Veldwerk

Gelet op de aanwezige ecotopen in het plangebied en de geografische ligging (zie Broekhuizen e.a., 2016) wordt de aanwezigheid van internationaal beschermde overige zoogdieren uitgesloten voor de deelgebieden I, K en 'extra'. Het deelgebied extra is bouw- en woonrijp gemaakt.

Voor marters zoals wezel, hermelijn en bunzing is het gebied te veel in cultuur gebracht. Voor marters is het plangebied ook wel vrij geïsoleerd gelegen en het ontbreekt in ruime mate aan prooidieren. In het plangebied zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van de steenmarter. De huidige gebruikers het bollenterrein, bewoners aan de Visweg te Limmen gaven ook aan nog nooit last te hebben gehad van de (steen)marter of deze te hebben waargenomen.

Mogelijk komen in het plangebied, bijvoorbeeld langs de opstallen, bosmuis en huisspitsmuis voor. Voor deze algemeen voorkomende zoogdieren bestaat een algemene provinciale vrijstelling in de Provincie Noord-Holland.

Voor deelgebieden B, E en M is door middel cameravallen het gebied onderzocht.

4.2.1 Onderzoeksmethode

Vier wildcamera's per hectare zijn ingezet op kansrijke locaties.

Bij projecten over een groot oppervlak alleen de meest kansrijke landschapselementen onderzoeken. Dit kunnen zijn: houtwallen, waterpassages, overgangen tussen ruigte en korte vegetaties etc. - 3 weken lang de camera's/spoorbuizen op dezelfde locatie houden - Onderzoek dient plaats te vinden in de meest actieve periode. Van mei tot en met augustus.

Als lokmiddel werd een geperforeerde blikje sardientjes vastgeklemd in de cameravalkist.

tabel 11: uitgevoerd veldbezoek

Datum	Aanvang onderzoek/Einde onderzoek
26 april 2020, aanvang t/m 25 mei 2020	Continue, met wekelijkse vervanging batterijen en uitlezen van de data

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd door Gerben Kalkman, BSc. ecooloog (*gekwalificeerd en ervaren, conform de eisen van RVO*) van BK Bouw- & Milieuadvies B.V.

Rekening is gehouden met de volgende aspecten zoals de *stichting kleine marters* aangeeft.

Tips voor kansrijkere cameratrapping van marters:

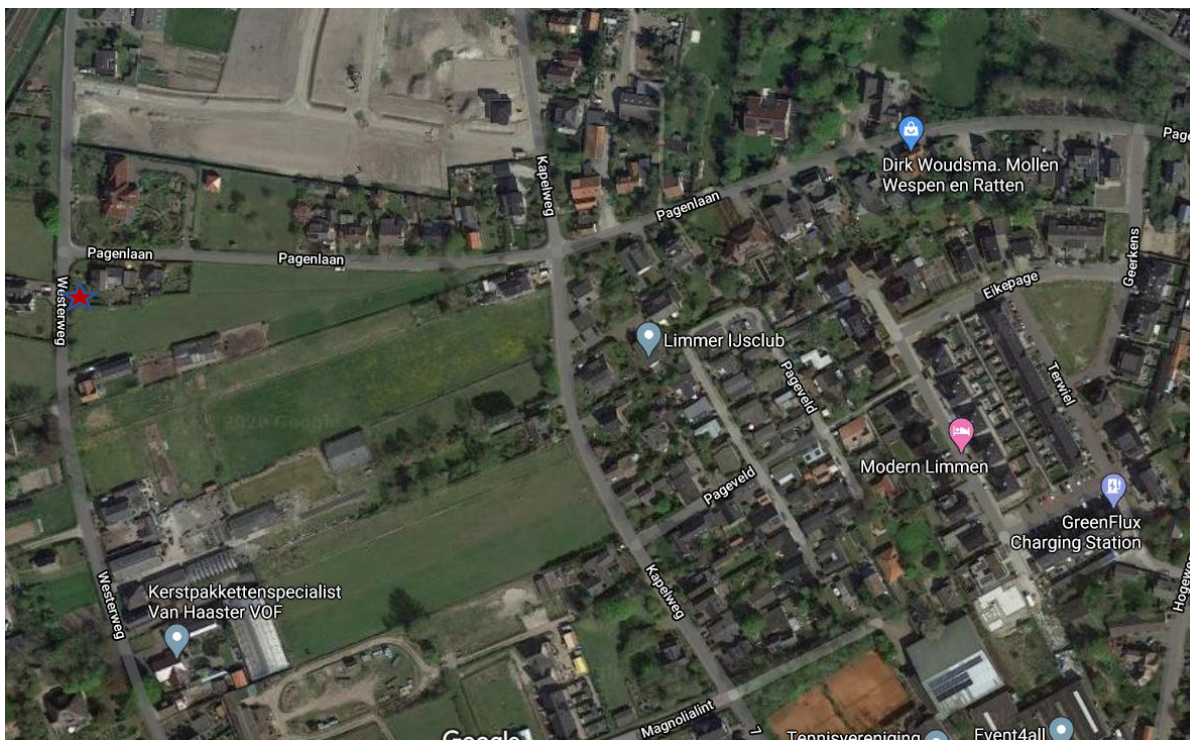
- Lokaliseer aan de hand van sporen eerst plekken met marteractiviteit, onder meer op wildwissels en andere plekken met een stuwende werking (bijv. een boomstam over een beek).
- Voorjaar (voortplanting en afbakening zomerterritorium) en nazomer (rans) zijn de beste perioden voor sporenonderzoek van roofdieren, aangezien ze dan intensiever territoriaal markeren. Gebruik duidelijke martersporen als controle voor aanwezigheid.
- Plaats cameravallen op plaatsen met zo weinig mogelijk betreding door mensen en huisdieren. • Maak gebruik van de nieuwsgierigheid van roofdieren en 'eye appeal' van het terrein, zoals pelsdierjagers traditioneel ook doen (zie bijv. Spencer 2007).
- Richt de lokplek in zodat marters er werk van moeten maken (oprichten of klimmen) om bij het lokaas te komen en langer verblijven.
- Maak het lokaas zo onbereikbaar mogelijk voor (bos)muizen, die veel 'ruis' kunnen veroorzaken.
- Plaats en richt de camera op korte afstand van de lokplek; optimaal voor marters is 2 – 4 m. • Zet camera's gedurende een overwegend droge en koele periode in het veld uit, bij voorkeur kort na langdurige neerslag. Marters komen dan uit hun 'warme' legers en gaan actief op zoek naar voedsel.
- Richt de sensor zo goed mogelijk op de plek waar men de bulk en aandacht van het dier verwacht.
- Haal obstructies (takken, gras) voor de camera weg of zorg voor een ongestoord of vrij opnameveld.
- Plaats de camera in een schaduwrijke omgeving zonder tegenlicht van vooral op- of ondergaande zon.
- Laat de camera's maximaal ca. 1,5 week (252 camera-uren) opereren. Het lokaas is dan meestal opgegeten of uitgewerkt. Vernieuw dan het lokmiddel of verplaats de camera naar een andere plek in het onderzoeksgebied.
- Combineer minimaal twee soorten lokmiddel bestaande uit voedsel (bijv. pindakaas en/of honing) en een geurstof (bijv. visolie, anijsolie of valerianolie).
- Check regelmatig of de camera-instellingen nog goed staan en de batterijen voldoende geladen zijn (minimaal driekwart vol). Gebruik bij voorkeur long-life en kwaliteitsbatterijen. Lithium-batterijen werken beter onder koude.
- Check thuis regelmatig het functioneren van de camera en verhelp haperingen, bijvoorbeeld met behulp van huisdieren (bijv. gericht op het kattenluikje). Oefen vooraf met nieuwe camera's en voordat men een nieuwe ronde begint.
- Leg de omstandigheden en variabelen rond het gebruik van camervallen (o.a. duur, temperatuurverloop, weersomstandigheden, etc.) zoveel mogelijk en standaard vast in een logboek voor de analyse van resultaten en het oplossen van problemen.
- Gebruik een 'snelle' SD-kaart met zo hoog mogelijke opslagcapaciteit.

4.3 Resultaten veldbezoek

Het projectgebied bestaat meerdere locaties te Limmen.

★ : Locatieaanduiding camervallen

★ Locatieaanduiding cameraval

Locaties en weersomstandigheden waren gunstig. Twee ecologen hebben geschikte locaties uitgezocht. Alle beelden waren goed >250 fotobeelden.

Vandalisme was er voor 1 camera, dag voor het controlebezoek. De kist met camera was helemaal volgestopt met takken door jeugd. Vandalisme heeft het onderzoek niet nadelig beïnvloed.

De soorten die tijdens het veldbezoek zijn waargenomen staan in de onderstaande tabel.

tabel 12: waargenomen soorten tijdens veldbezoek

Waargenomen soorten
Merel, huiskatten (> 5 verschillende individuen) zanglijster, egels (>2 individuen), bosmuis, veldmuis, hond.
Geen martersoorten

4.4 Relevante foto's veldwerk

Onderstaand zijn de relevante foto's opgenomen, die gemaakt zijn tijdens het veldbezoek.

Figuur 5: Huiskat

Figuur 6: Egel

Figuur 7: Bosmuis

Figuur 8: Bosmuis

Figuur 9: Huiskat

Figuur 10: Huiskat

Figuur 11: roodborst

Figuur 12: Huiskat

5 Conclusie en advies

5.1 Algemene conclusies

Uit het veldbezoek en de bureaustudie komen de volgende conclusies:

- Tijdens het veldbezoek zijn geen marterachtigen waargenomen.
- Voor de algemeen voorkomende beschermde soorten geldt dat ze niet ontheffingsplichtig zijn, mits de zorgplicht in acht wordt gehouden.

5.2 Conclusie per soortgroep

In de volgende alinea's bespreken we per soort de resultaten en geven we de conclusies weer van het uitgevoerde veldbezoek.

5.3 Zorgplicht

Er bevinden naar alle waarschijnlijkheid meerdere niet beschermde soorten op het terrein. Voor deze soorten moet de zorgplicht in acht wordt gehouden.

De algemene zorgplicht volgens Wet natuurbescherming houdt in dat:

- Een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook in het geval dat ze beschermd zijn en er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

5.4 Conclusie nader onderzoek

Nader onderzoek is niet benodigd. In de planvorming blijven sommige groengebieden/habitats intact en/of worden niet aangelegd. Het leefgebied voor marters wordt niet vernietigd, nieuwvestiging of behoud van leefgebied is aan de orde.

Wel kunnen echter veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies.

